Valtiovarainministeriö
Ilkka Harju 24.10.2022

Eduskunnan hallintovaliokunnalle

HE 72/2022 vp eduskunnalle laeiksi tilastokeskuksesta annetun lain ja tilastolain muuttamisesta (HE)

1. Tausta

Yksi HE:n kantavista ajatuksista on vahvistaa Eduskunnan tiedonsaantia. Tavoitetta tukee valtioneuvoston ja sen ministeriöiden käyttölupahakemusten etusija, jonka avulla on arvioitu voitavan toteuttaa perustuslakivaliokunnan (PeV) vuonna 2020 asettamat edellytykset eduskunnan tiedonsaantioikeuden turvaamisesta.[1] Samalla vahvistetaan Tilastokeskuksen (TK) tutkija- ja aineistopalvelun lakisääteistä asemaa, mikä edistää TK:n toimintaa palvelu- ja tieto-organisaation suuntaan, tutkijayhteisön yhdenvertaista ja tasapuolista kohtelua sekä tieteen vapautta.

HE:tä on pyritty valmistelemaan tavalla, jolla vältetään sääntelyn vaikutusarvioiden toteutumista koskevat, tarkastusvaliokunnan (TrV) tuoreessa mietinnössä käsitellyt lainvalmistelun ongelmat, kuten pistemäisestä tarkastelunäkökulmasta johtuvat puutteet hallinnonalarajat ylittävässä ministeriöiden välisessä yhteistyössä ja lainsäädäntömuutosten yhteisvaikutusten arvioinnissa.[2] Lisäksi HE:ssä on pyritty edistämään mahdollisuuksia hyödyntää Suomen kansainvälisesti poikkeuksellisen laadukkaita tilastoaineistoja (hallinnolliset rekisterit) sekä mahdollistamaan tähän tarvittavan menetelmäosaamisen ja arviointivälineistön (laadulliset aineistot) kehittyminen, mikä välillisesti palvelee myös pyrkimyksiä tutkimustiedon hyödyntämiseen, lainvalmistelun edellytysten parantamiseen, seurantatiedon keräämiseen, sidosryhmien kuulemiseen ja TEAS-hankkeiden nopeuttamiseen.[3]

HE:ssä TK:n tehtäviin lisätään tutkija- ja aineistopalvelun ylläpitäminen sekä laajennetaan TK:n keväällä 2020 Taloustieteen keskus Helsinki GSE:n[4] perustamalle Tilannehuoneelle koronapandemian vuoksi myöntämä oikeus parempaan tiedonsaantiin koskemaan myös muuta tutkijayhteisöä. Näin pyritään kehittämään TK:n palveluja siten, että tutkimusta harjoittavat voivat päästä tasapuolisesti ja nykyistä paremmin hyödyntämään ajankohtaisia ja rekisteripohjaisia aineistoja. Tämäkin edistää tutkijayhteisön yhdenvertaista ja tasapuolista kohtelua sekä tieteen vapautta.

EU:n yleinen tietosuoja-asetus[5] (GDPR) muutti henkilötietojen suojan EU-sääntelyä merkittävästi. GDPR:n salliman kansallisen liikkumavaran käyttö on edellyttänyt huolellista harkintaa (HE s. 40–41), josta esimerkkejä ovat suhtautuminen EU:n tilastoasetuksen[6] mukaisia tilastoperiaatteita täsmentäviin käytännesääntöihin, tilastolainsäädännön sisältämän tietosuojasääntelyn pysyttäminen mahdollisimman suppeana ja pitäytyminen kansallisen sääntelyn vakiintuneessa termistössä, kuten arkaluonteisten tietojen käsitteessä. EU-

[1] PeVL 30/2020 vp – O 35/2020 vp. Selvitys eduskunnan perustuslaissa turvatun tiedonsaantioikeuden toteutumisesta, 2.10.2020.
[2] TrVM 1/2022 vp – O 48/2019 vp. Säädösehdotusten vaikutusarviointien toteutuminen — nykytila ja kehittämistarpeet, 16.3.2022.
[3] Valtioneuvoston yhteinen selvitys- ja tutkimustoiminta.
[4] *Helsinki Graduate School of Economics*.
[5] Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2016/679, annettu 27.4.2016, luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja direktiivin 95/46/EY kumoamisesta (yleinen tietosuoja-asetus).
[6] Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 223/2009, annettu 11.3.2009, Euroopan tilastoista sekä salassapidettävien tilastotietojen luovuttamisesta Euroopan yhteisöjen tilastotoimistolle annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY, Euratom) N:o 1101/2008, yhteisön tilastoista annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 322/97 ja Euroopan yhteisöjen tilasto-ohjelmakomitean perustamisesta tehdyn neuvoston päätöksen 89/382/ETY, Euratom kumoamisesta.

sääntelyä koskevia tietosuojaoikeudellisia kannanottoja on pyritty välttämään. Tätä varovaista lähestymistapaa on PeV:lle annetuissa asiantuntijalausunnoissa arvosteltu ja edellytetty täsmällisempiä perusteluja.

2. Eduskunnan lausumat ja sen eri valiokuntien kannanotot

PeV:n asiantuntijakuuleminen HE:stä oli 23.9.2022 ja PeVL 52/2022 vp valmistui 13.10.2022. PeVL:sta johtuvia muutostarpeita HE:n lakiehdotuksiin käsitellään jäljempänä liitteissä 1 (perustelut) ja 2 (ehdotukset). PeVL:n 28 kappaleesta kaikkiaan kymmenen johdosta ehdotetaan täsmennyksiä HE:n lakiehdotuksiin.

Talousvaliokunnan (TaV) asiantuntijakuuleminen HE:stä oli 12.10.2022 ja TaVM valmistunee viikolla 43. HE:stä on merkitty TaV:n viikkosuunnitelmaan yleiskeskustelu 25.10.2022. Eduskunta on keväällä 2022 antanut kaksi HE:ssä tarkasteltuun aihepiiriin liittyvää lausumaa, jotka molemmat valmisteltiin TaV:ssa.

- TaVM 5/2022 vp – HE 9/2022 vp laiksi yritysten määräaikaisesta kustannustuesta annetun lain muuttamisesta (22.2.2022): ”*Eduskunta edellyttää, että valtioneuvosto ryhtyy pikaisesti toteuttamaan vaadittavat toimet, joilla turvataan Tilannehuoneen/Datahuoneen toiminnan jatkuminen välittömästi.*”
- TaVM 9/2022 vp – HE 39/2022 vp laiksi yritysten määräaikaisesta kustannustuesta annetun lain 5 d §:n muuttamisesta (12.5.2022): ”*Eduskunta edellyttää, että valtioneuvosto toteuttaa pikaisesti vaadittavat toimet, joilla turvataan Tilannehuoneen/Datahuoneen toiminnan jatkuminen vielä eduskunnan kevätistuntokauden 2022 aikana.*”

Tilannehuoneen toimintaa jatkavan Datahuone-pilotin (Datahuone) perustamista on valmisteltu valtiovarainministeriössä (VM) rinnakkain HE:tä viimeisteltäessä (HE s. 46–50 ja s. 74). Eduskunnan lausumia on käsitelty tässä yhteydessä. Eduskunnan lausumiin ja Datahuoneeseen liittyen VATT-lain (27/1990) uudistamista koskeva HE-luonnos oli lausunnoilla kesällä 2022.[7] Ketterän ja erilaisiin tietotarpeisiin nopeasti vastaamaan kykenevän toiminnan takaamiseksi on ollut tarkoitus laajentaa VATT:n tiedonsaantioikeuksia. HE-luonnoksen tarkoitus on mahdollistaa Datahuoneen ajantasainen tiedonsaanti erilaisista rekisteriaineistoista ilman aikaa vieviä lupamenettelyjä. VATT-lain muutosehdotuksen antaminen eduskunnalle on näillä näkymin siirtynyt vuoteen 2023. Datahuone aloittaa siten toimintansa ilman uutta erityislainsäädäntöä tietolupien avulla, jolloin samalla saadaan kokemusta myös tietolupien toimivuudesta. Toisaalta HE vahvistaa TK:n edellytyksiä tukea Datahuoneen toimintaa, kuten jäljempänä jaksossa 4 kerrotaan.

Hallintovaliokunnan (HaV) linjaukset tilastolain aiempaa muutosta käsiteltäessä[8] on otettu huomioon (HE s. 68–69),[9] keskeisimpänä HaV:n tulkinta GDPR:n 6 artiklan 1 kohdassa sallitusta kahdesta rinnakkaisesta oikeusperusteesta – edellyttäen, että rekisteröidyn oikeudet on esitetty selkeästi, mihin HE:ssä on pyritty.[10]

Eduskunnan näkökulmasta HE

- ottaa huomioon HaV:n 2019 linjaukset tilastolain aikaisempaa muutosta käsiteltäessä,

[7] HE-luonnos laiksi Valtion taloudellisesta tutkimuskeskuksesta annetun lain muuttamisesta. VM:n lausuntopyyntö 1.7.2022.

[8] HaVM 14/2019 vp – HE 77/2019 vp, 5.12.2019.

[9] ”Eduskunnan hallintovaliokunta on todennut, käsitellessään hallituksen esitystä 77/2019 vp eduskunnalle laiksi tilastolain muuttamisesta, että ”EU:n yleisen tietosuojalainsäädännön voimaantulon vaikutuksia tilastolakiin on syytä vielä erikseen tarkemmin arvioida ja tarvittaessa ryhtyä lainvalmistelutoimiin tilastolain uudistamiseksi” (HaVM 14/2019 vp, s. 3–4). Valiokunnan toteamus on pyritty ottamaan esityksessä huomioon.”

[10] ”Artiklan sanamuodon perusteella henkilötietojen käsittely voi siten perustua useampaankin 6 artiklassa tarkoitettuun käsittelyn oikeusperusteeseen. Valiokunta huomauttaa, että 1 kohdan c-alakohta ja e-alakohta voivat olla osin päällekkäisiäkin. Valiokunta korostaa, että useamman kuin yhden henkilötietojen käsittelyn oikeusperusteen käyttäminen ei kuitenkaan voi johtaa siihen, että jää epäselväksi, mitä oikeuksia rekisteröidyllä sanotun lain mukaan on. Tämän tulee käydä aina selkeästi ilmi ehdotetusta lainsäädännöstä.” (HE s. 41)

- täyttää PeV:n 2020 asettamat edellytykset eduskunnan tiedonsaantioikeuden turvaamisesta,
- välttää TrV:ssa keväällä 2022 käsitellyt lainvalmistelun ongelmat,
- ottaa huomioon TaV:ssa keväällä 2022 valmistellut Eduskunnan kaksi lausumaa Datahuoneesta,
- vahvistaa osaltaan TK:n edellytyksiä tukea Datahuoneen toimintaa.

3. Tilannehuone ja Datahuone

VM:ssä 24.1.–31.5.2022 toiminut asiantuntijatyöryhmä selvitti, miten tietoon perustuvaa yhteiskunnallista päätöksentekoa voitaisiin tukea data-analyysia hyödyntämällä.[11] Helsinki GSE:n perustamassa Tilannehuoneessa oli keväästä 2020 alkaen analysoitu liki ajantasaista dataa koronapandemian kulusta ja seurauksista esim. yritystukiin liittyvän yhteiskunnallisen päätöksenteon tueksi.[12]

Tilannehuoneen työ sai laajaa tunnustusta eri tahoilta. Työryhmä kartoitti toteuttamisvaihtoehtoja Tilannehuoneen oppeja hyödyntävälle Datahuoneelle ja tutki, mikä toimija valtionhallinnossa voisi vastata Datahuoneen käytännön toiminnasta. Datahuoneen perustamisvalmistelut alkoivat kesällä 2022. Tarkoituksena on tehdä data-analyysitoimintaa Valtion taloudellisen tutkimuskeskuksen (VATT) ja Helsinki GSE:n yhteistyönä toteutetuilla tutkimushankkeilla. Hankkeiden tutkimusinfrastruktuurista vastaisi TK. Datahuoneen ohjausryhmä koordinoisi näitä tutkimushankkeita. Työryhmä selvitti tarkemmin neljää eri teemaa:

(i) Tietosuojakysymykset. Keskeistä on ottaa huomioon yleinen tietosuojalainsäädäntö, kuten kaikessa henkilötietojen käsittelyssä. Käsittelyn on oltava lainmukaista ja sen tulee noudattaa käsittelyä koskevia yleisiä periaatteita (tietojen minimointi, käyttötarkoitussidonnaisuus). Tilannehuoneen toiminta on edellyttänyt ketterää ja nopeaa yhdisteltäviin ja ajantasaisiin rekisteriaineistoihin perustuvaa analyysia. Riittävän tiedonsaantioikeuden säätäminen vastuuviranomaiselle mahdollistaa Datahuoneen toiminnan, muttei tarjoa ratkaisua merkittävään yhteiskunnalliseen kysymykseen ajantasaisten ja yhdisteltävien rekisteriaineistojen nykyistä laajemmasta käytöstä muiden viranomaisten sekä tutkijoiden työssä.

(ii) Tietovirtoja koskevat käytännöt. Ajantasaisen, useiden viranomaisten aineistoja yhdistelevän kokonaisuuden tuottamisen ja ylläpitämisen edellytyksenä on tietotekninen kyvykkyys tietoturvallisuudesta. Synergiaetujen hyödyntämisessä TK:n asema on keskeinen aineistoinfrastruktuurin toteuttamisessa (mm. tietovirtojen ja tietoturvallisen etäkäyttöjärjestelmän tarjoaminen).

(iii) Eri tahojen kyky ja halukkuus toimia Datahuoneen vastuuorganisaationa. Laajan eri substanssejä kattavan tutkimus- ja rekisteriaineisto-osaamisen perusteella vastuuorganisaatioksi valittiin VATT, jolla oli hankkeen onnistumisen parhaiten mahdollistava organisaatiokulttuuri ja osaamiskokonaisuus. Datahuoneen käytännön toiminnasta vastaavana organisaationa on VATT:n yhteyteen perustettava itsenäinen, tietopohjaista päätöksentekoa edistävä organisaatioyksikkö. VATT:n lisäksi Datahuoneen toiminta rakentuu TK:n ja Helsinki GSE:n osaamisen varaan ja yhteistyöhön niiden kanssa. Datahuoneen johtaja tulee olemaan VATT:n johtoryhmän jäsen. TK tarjoaa asiakkailleen tietoja ajankohtaisista aiheista joustavasti ja nopeasti sekä tuntee yhteiskunnan tietovarannot ja ymmärtää, miten niitä voidaan hyödyntää. VATT:ssa taas on kehittynyttä rekisteritutkimuksen osaamista, jota Helsinki GSE tukee kokemuksellaan Tilannehuoneesta. Datahuoneen tarjoama nopea tieto perustuu TK:n ja muiden viranomaisten tietovarantojen ajantasaiseen käyttöön. Aineistoista saadaan suurin hyöty, kun tietovarannoissa olevia

[11] Data-analyysin hyödyntäminen päätöksenteossa – miten mennä täältä sinne? VM:n julkaisuja 2022:50, 21.6.2022.
[12] Jari Järvenpää, Oskari Nokso-Koivisto, Otto Toivanen ja Antti Valkonen: Taloustieteilijät tilannekuvaa luomassa – Helsinki GSE:n Tilannehuone Covid-19-kriisissä. Kansantaloudellinen aikakauskirja 2/2022, s. 151–168.

aineistoja pystytään yhdistelemään. Tietoja käsitellään TK:n ylläpitämässä tietoturvallisessa Fiona-etäkäyttöympäristössä.

(iv) Datahuoneen ohjauksen organisointi. Datahuoneen toimintaa koordinoi VM:n asettama suppea ohjausryhmä, joka koostuu ministeriöiden ja virastojen edustajista, Datahuoneen johtajasta ja asiantuntijajäsenenä toimivasta TK:n edustajasta. Kokoonpanossa korostuu rekisteriaineistotyöhön liittyvä asiantuntemus. Ohjausryhmän pääasiallinen tehtävä on tehdä valintoja siitä, millaisiin tietotarpeisiin Datahuoneessa tuotetaan analyysia, ja tukea Datahuoneen operatiivista toimintaa. Ohjausryhmän tueksi perustetaan kaikkien ministeriöiden edustajista koostuva seurantaryhmä.

4. HE:n suhde Datahuoneeseen

Tietoon perustuvan päätöksenteon tueksi perustettavan Datahuoneen tarkoitus on (i) kehittää data-analyysin hyödyntämistä sekä tuoda Tilannehuoneen oppeja ja data-analyysityötä lähemmäs ministeriöiden arkea, (ii) tukea analyysiosaamista ja sen leviämistä ministeriöissä poikkihallinnollisesti ja jatkuvaksi osaksi päätöksenteon tukea, sekä (iii) edistää data-analyysin hyödyntämistä päätöksenteon eri vaiheissa. Käytännössä Datahuone tukee päätöksentekoa mm. tuottamalla ajantasaisia rekisteritietoja ja hyödyntämällä entistä tarkempaa analyysia yhteiskunnallisten päätösten vaikutuksista eri väestöryhmiin ja yrityksiin. VATT:n mukaan yhteistyömahdollisuuksia avautuu mm. tutkimuslaitosten ja yliopistojen suuntaan.[13]

HE vahvistaa osaltaan TK:n edellytyksiä tukea Datahuoneen toimintaa, kuten Datahuoneen tietovarantojen laajentamisen ajantasaisesti myös muiden kuin Datahuoneen tutkijoiden käyttöön, esim. valmisaineistoina myös muihin kuin tilastotarkoituksiin kerättyihin tietoihin. HE:n lakiehdotusten suunniteltu voimaantulo on 1.1.2023. Datahuoneen toiminta on käynnistynyt tutkimusprojekteilla kesällä 2022. Varsinainen kolmen vuoden Datahuone alkaa 1.1.2023 ja päättyy 31.12.2025. Datahuoneen loppuvaiheessa tarkastellaan kokeilun tuloksia ja tehdään päätökset jatkotoimenpiteistä.

5. Euroopan komission ajankohtaiset toimet

Komissio on 19.7.2022 aloittanut julkisen konsultaation EU:n tilastoasetuksen uudistamistarpeista.[14] Konsultaatio päättyy 25.10.2022. Komission tavoitteena on yleisesti ajanmukaistaa EU:n tilastosääntelyä, etenkin vahvistamalla tilastojen kustannustehokasta kehittämistä, tehostamalla ja nopeuttamalla tilastotuotantoa sekä uudistamalla tilastojen jakelua vastaamaan kysyntää. Uudistamistarpeet liittyvät mahdollisuuksiin, joita digitalisaation murros tarjoaa (esim. uudet tietolähteet, kehittyvä teknologia ja tiedon ekosysteemien kasvu). Tavoitteena on myös vastata virallisen, ajankohtaisen ja jäsentyneen tilastotiedon kasvaneeseen kysyntään, jotta voidaan tukea EU:n poliittista päätöksentekoa ja julkista keskustelua.

[13] ”Datahuone on perustettu: uusi yksikkö tuottaa nopeasti tietoa päätöksenteon tueksi – Datahuoneen johtajan haku on käynnistynyt.” VATT:n tiedote, 2.9.2022.

[14] *Public consultation on the revision of the legal framework for European statistics*. Saatavilla: https://ec.europa.eu/eurostat/about/opportunities/consultations/revision-of-the-legal-framework-for-european-statistics

LIITE 1

1. Kommentit eduskunnan perustuslakivaliokunnan lausuntoon PeVL 52/2022 vp[15]

PeVL 52/2022 vp antaa alustavasti aihetta ehdottaa muutoksia HE:n 1. lakiehdotuksen 2 a §:n 1, 2, 3, 4 ja 6 momenttiin sekä 2. lakiehdotuksen 18 §:n 5 momenttiin. Muutosehdotuksia voi olla aihetta tarkistaa HaV:n järjestämissä asiantuntijakuulemisissa esitettyjen lausunnonantajien kommenttien johdosta.

Henkilötietojen suoja

- Kohta 8. Ehdotetaan, että sanamuotoa 1. lakiehdotuksen 2 a §:n 6 momentissa sisällöllisesti korjataan ja että momenttiin lisätään uusi kolmas virke. Virke täydentäisi TK:n oikeuksia suhteessa tilastolain 10 a §:ään, joka koskee tilastoja laativan viranomaisen oikeutta säilyttää tilastotarkoituksiin keräämänsä tiedot niin kauan kuin se on tilastolain tarkoituksen toteuttamisen kannalta välttämätöntä. Muutosehdotus on tarpeen erityisesti arkaluonteisten henkilötietojen säilytysajan määrittämiseksi, ja se myötäilee toisiolain[16] 15 §:n 2 momentin sanamuotoa.
- Samasta syystä ehdotetaan oikeusministeriön (OM) erityisasiantuntija Amanda Mäkelän kanssa HE:n antamisen (12.5.2022) jälkeen käydyn keskustelun pohjalta, että sanamuotoa 1. lakiehdotuksen 2 a §:n 6 momentissa sisällöllisesti korjataan ja että momentista poistetaan sen ensimmäinen virke. Muutosehdotuksella otetaan huomioon se, että PeVL:ssa kiinnitetään huomiota esitettyjen suojatoimien riittävyyteen erityisten henkilötietoryhmien kohdalla. Henkilötietojen käsittelijällä ei ole perusteltua olla päätösvaltaa säilyttämisestä, eikä GDPR jätä kansallista liikkumavaraa rekisterinpitäjän ja henkilötietojen käsittelijän määritelmiin eikä niille kuuluviin vastuisiin ja velvoitteisiin. Sen sijaan olisi mahdollista, että TK toimii rekisterinpitäjiltä saamiensa ohjeiden tai rekisterinpitäjän ja käsittelijän välisen sopimuksen mukaisesti, jolloin säilyttämisestä päättää rekisterinpitäjä, joka sitten ohjeistaa TK:ta säilyttämään tietoja tietyllä tavalla ja tietyn ajankohdan.

Tieteellisen tutkimuksen vapaus

- Kohta 11. Ehdotetaan, että sanamuotoa 1. lakiehdotuksen 2 a §:n 1 momentissa kielellisesti korjataan. Muutosehdotus on tarpeen, jotta säädöstekstistä kävisi ilmi, että tutkija- ja aineistopalvelu on tarkoitettu ”tieteellistä tutkimusta ja yhteiskuntaoloja koskevien tilastollisten selvitysten tuottamiseksi erityisesti ---” eikä siis kyseisten selvitysten tuottamiseen tutkija- ja aineistopalvelussa. Tutkija- ja aineistopalvelu ei itse tuota tieteellistä tutkimusta eikä yhteiskuntaoloja koskevia selvityksiä.
- Kohdat 12 ja 16. Ehdotetaan, että sanamuotoa 1. lakiehdotuksen 2 a §:n 2 momentissa sisällöllisesti korjataan, ja että momenttiin lisätään uusi toinen virke, jotta kävisi ilmi, että käyttölupahakemus on hyväksyttävä, jollei hakemuksen hylkäämiseen ole ”*yleisestä järjestyksestä, valtakunnan turvallisuudesta tai laissa säädetystä salassapitovelvollisuudesta johtuvaa taikka muuta painavaa syytä*”. Virke täsmentää muitakin tilastoviranomaisia kuin TK:ta koskevaa tilastolakia ja sen 4 luvun sääntelyä tilastotarkoituksiin kerättyjen tietojen luovuttamisesta ja salassapitovelvollisuudesta, etenkin tilastolain 13 a §:n säännöstä julkiseen käyttöön tarkoitetuista tiedostoista.

[15] PeVL 52/2022 vp käsitellään siltä osin kuin se antaa aihetta huomautuksiin tai lakiehdotusten muutoksiin.
[16] Laki sosiaali- ja terveystietojen toissijaisesta käytöstä (552/2019).

- Kohta 13. Ehdotetaan, että sanamuotoa 1. lakiehdotuksen 2 a §:n 4 momentissa sisällöllisesti korjataan ja että momentista poistetaan HE:ssä ehdotettu neljäs ja viimeinen virke. Asiasta säädettäisiin tarkemmin siten kuin edellä on selostettu kohtien 12 ja 16 yhteydessä.

Julkisuusperiaate

- Kohdat 21 ja 22. Ehdotetaan, että sanamuotoa 1. lakiehdotuksen 2 a §:n 2 momentissa sisällöllisesti korjataan siten kuin edellä on selostettu kohtien 12 ja 16 yhteydessä.
- Kohdat 24–26. Ehdotetaan, että sanamuotoa 2. lakiehdotuksen 18 §:n 5 momentissa sisällöllisesti korjataan ja että momentista poistetaan HE:ssä ehdotettu toinen ja kolmas virke. Lisäksi ehdotetaan, että poistettavien virkkeiden tilalle lisätään kaksi uutta virkettä, jotka perustuvat viitatussa PeVL:ssa 27/2021 vp (s. 3) ehdotettuun ja sen johdosta henkilötietojen käsittelystä Rikosseuraamuslaitoksessa annetun lain (1301/2021) 1 luvun 2 §:n 1 momentissa toteutettuun sanamuotoon.

Tietojen luovuttaminen Tilastokeskukselle

- Kohta 27. Ehdotetaan, että sanamuotoa 1. lakiehdotuksen 2 a §:n 3 momentin ensimmäisessä virkkeessä kielellisesti korjataan. Muutosehdotus merkitsisi täsmennystä HE:ssä käytettyyn ilmaisuun ”este tai aiheellinen viivytys”, jonka olennaista selventämistä PeVL:ssa pidettiin tarpeellisena.

Hakemuksen kiireellinen käsittely ja viivytyksetön toteuttaminen

- Kohta 28. Ehdotetaan, että sanamuotoa 1. lakiehdotuksen 2 a §:n 2 momentin ensimmäisessä virkkeessä kielellisesti korjataan, ja HE:ssä käytetty sana ”toteutettava” korvataan sanalla ”käsiteltävä”.

2. Kommentit eduskunnan perustuslakivaliokunnan päätösesityksen johdosta

- Kohdat 11–13, 16, 21 ja 22. PeVL:n mukaan ”lakiehdotukset voidaan käsitellä tavallisen lain säätämisjärjestyksessä, 1. lakiehdotus kuitenkin vain, jos valiokunnan sen käyttölupasääntelystä tekemä valtiosääntöoikeudellinen huomautus otetaan asianmukaisesti huomioon”. Edellä on pyritty asianmukaisesti perustellen arvioimaan PeVL:ssa käyttölupasääntelystä tehdyt valtiosääntöoikeudelliset huomautukset ja ottamaan huomioon niistä johtuva tarve muokata ja täsmentää HE:n lakiehdotuksia, jotta lakiehdotukset voidaan käsitellä tavallisen lain säätämisjärjestyksessä.

3. Muita kommentteja, joiden ei katsota aiheuttavan tarvetta ehdottaa muutoksia HE:n lakiehdotuksiin

Arvion lähtökohtia

- Kohta 2. Historiallisiksi tulkittavia viittauksia PeVL:n kohdissa 6, 14 ja 19 mainittuun, ennen valtion tilastotointa yleislakina ohjaavan tilastolain (280/2004) säätämistä annettuun PeV:n lausuntoon PeVL 3/2004 vp lienee tarkoituksenmukaista arvioida siinä valossa, että vuoden 2004 jälkeen on säädetty paitsi EU:n tilastoasetus myös GDPR, jotka molemmat rajoittavat merkittävästi kansallisen tilastolainsäädännön liikkumavaraa. Sen sijaan tilastolakiin 2010-luvulla tehtyjä muutoksia ei ole

käsitelty PeV:ssa.[17] Myöskään Tilastokeskuksesta annettua lakia (TK-laki, 48/1992), jota HE:n lakiehdotukset sisällöllisesti pääosin koskevat, ei ole aikaisemmin arvioitu PeV:ssa (HE s. 83).

Henkilötietojen suoja

- Kohdat 4–7. PeVL:ssa esitettyjä näkökohtia henkilötietojen suojasta lienee tulkittava niin, että HE:n lakiehdotusten katsotaan olevan sopusoinnussa GDPR:n 5 artiklan 1 kohdan b alakohdan ja 89 artiklan 1 ja 2 kohdan kanssa, ja ettei tilastotarkoitukseen kerättyjen tietojen luovuttaminen tutkimuskäyttöön ole yhteensopimatonta GDPR:n kanssa. GDPR:n mainittujen artiklojen ”ei-fundamentalistinen” tulkinta HE:ssä onkin se, että tilastotarkoitukseen kerättyjen tietojen luovuttaminen toiseen käyttötarkoitukseen on mahdollista, kunhan toinen käyttötarkoitus ei ole yhteensopimaton tilastotarkoituksen kanssa.
- Kohdat 8 ja 23. PeVL:ssa on kiinnitetty huomiota rekisterinpitäjän määrittelyyn. Rekisterinpitäjä on määritelty GDPR:n 4 artiklan 7 kohdassa, minkä on tulkittu estävän rekisterinpitäjän määrittelyn kansallisessa lainsäädännössä. Rekisterinpitäjän käsitteen rinnalla HE:n 1. lakiehdotuksen 2 a §:n 4 momentissa on käytetty ilmaisua ”aineiston omistaja”, jonka on tulkittu olevan GDPR:n 4 artiklan 7 kohdan toisen lauseen valossa sallittu kansallisen lainsäädännön käsite, mutta jota ei ole kuitenkaan HE:ssä määritelty, kuten PeVL:ssa huomautetaan.
- Sen sijaan PeVL:n havainto perustuslain (731/1999) 124 §:ssä säädetyn julkisen hallintotehtävän merkityksestä ei vaikuta olennaiselta. GDPR:n 4 artiklan 7 kohdassa mainitaan viranomaisten lisäksi ”muu elin”, jonka nimittämistä koskevia erityisiä kriteereitä ei kuitenkaan voida vahvistaa jäsenvaltion lainsäädännön mukaisesti. Aineiston omistajan käsite on tietoisesti tästä syystä sekä myös tiedossa olleen EU:n tilastoasetuksen uudistamishankkeen johdosta jätetty avoimeksi. Aineiston omistaja voi olla Suomessa esim. kaupan keskusliike, joka sopimusperusteisesti toimittaa TK:lle sellaisia tietoja, joita tarvitaan lainvalmistelussa (HE s. 14 ja esimerkki HE s. 23). Koska aineiston omistajan toiminta perustuu vapaaehtoisuuteen, kysymys ei ole julkisesta hallintotehtävästä.

Tieteellisen tutkimuksen vapaus

- Kohta 12. PeVL:ssa pidetään HE:ssä omaksuttua tieteellisen tutkimuksen alaa epäselvänä. Havainto johtunee ainakin osaksi siitä, että HE:ssä on tukeuduttu GDPR:n johdanto-osan 159. kappaleen mukaiseen käsitykseen tutkimuksen määrittelystä (esim. HE s. 38, s. 54, s. 55, s. 70 ja s. 81). Tämän johdosta tieteellinen tutkimus on ymmärretty laajasti siten, että se tarkoittaa myös teknologian kehittämistä ja esittelyä, perustutkimusta, soveltavaa tutkimusta ja yksityisin varoin rahoitettua tutkimusta. Tulkinta on tiede- ja tutkimusmyönteinen ja sitä on selostettu HE:ssä laajasti.
- Kohta 14. PeVL:ssa esitettyjä näkökohtia yhteiskuntaoloja koskevista tilastollisista selvityksistä lienee tulkittava niin, että tilastolakia säädettäessä ilmaistu kannanotto (PeVL 3/2004 vp) on sangen tarkkarajainen. Kysymys ei kuitenkaan ole siitä, että HE:ssä tarkoitettaisiin ”vain” yhteiskuntaoloja koskevia selvityksiä, jota PeVL:ssa 3/2004 vp tarkoitetaan. Päinvastoin, kuten HE:stä (s. 39–40) ilmenee, yhteiskuntaoloja koskevat selvitykset on alun alkaen, ainakin jo vuodesta 1970 lähtien, säädetty TK:n keskeiseksi tehtäväksi. Jos tähän tehtävään halutaan lainsäädännössä puuttua, se edellyttäisi huolellisempaa analyysia TK:n tehtävistä kuin HE:ssä on ollut tarpeen tehdä. Tällainen analyysi olisi tarkoituksenmukaisinta tehdä silloin, kun TK-lakia laajemmin uudistetaan.
- Kohta 15. PeVL:ssa esitetyt näkökohdat lienee tulkittava kuvaukseksi PeV:n aikaisemmasta lausuntokäytännöstä, jota ei tässä yhteydessä ole tarpeen enemmälti arvioida.

Julkisuusperiaate

[17] HE 154/2012 vp laeiksi tilastolain sekä maaseutuelinkeinotilastoista annetun lain 2 ja 3 §:n muuttamisesta sekä HE 77/2019 vp eduskunnalle laiksi tilastolain muuttamisesta.

- Kohdat 19 ja 20. Johdantona julkisuusperiaatteen käsittelyyn PeVL:ssa kiinnitetään huomiota 2. lakiehdotuksen 12 §:n 1 momentin muutosehdotukseen ja katsotaan sen laajentavan perustuslain 12 §:ssä tarkoitettua julkisuuden rajoitusta. Perustuslain 12 §:n 2 momentin mukaan ”Viranomaisen hallussa olevat asiakirjat ja muut tallenteet ovat julkisia, jollei niiden julkisuutta ole välttämättömien syiden vuoksi lailla erikseen rajoitettu”.
- Kohdat 21 ja 22. PeVL:ssa esitettyä kantaa voitaneen pitää hyvin muodollisena, sillä HE:ssä on ollut vain tarkoitus ottaa huomioon muussa lainsäädännössä tapahtunut julkisen hallinnon rakenteellinen muutos (kuntayhtymä, hyvinvointialue, hyvinvointiyhtymä). Toisaalta PeVL:ssa katsotaan tilastolain varsin laaja-alaisen poikkeuksen olevan perusteltu. HE:ssä ehdotetun lainmuutoksen tarkoitus on ollut sisältää vain viranomaisia koskevan luettelon lakitekninen päivitys.
- Kohdat 21 ja 22. Vaikka tilastolain 4 luvun uudistamista ei vuonna 2012 käsitelty PeV:ssa, lakiehdotusten säätämisjärjestysperusteluissa kuitenkin todettiin, että ”esityksessä on pyritty ensisijaisesti turvaamaan julkisuusperiaatteen mahdollisimman laaja toteutuminen ja tehty tähän linjaukseen perustuvat täsmennysehdotukset tilastolain 4 luvun eräisiin säännöksiin”.[18] Samaa perustelua on käytännössä sovellettu myös HE:tä valmisteltaessa ja esim. tilastolain 13 §:n 5 momenttiin ehdotettu muutos on ollut tarkoitettu supistamaan salassapitovelvollisuutta eikä laajentamaan sitä.
- Kohdat 21 ja 22. Lisäksi PeVL:ssa kiinnitetään huomiota käyttölupasääntelyyn, jota ehdotetaan sisällöllisesti korjattavaksi siten kuin edellä on selostettu kohtien 12 ja 16 yhteydessä.
- Kohdat 17–23. OM:n asettaman julkisuuslain[19] uudistamistyöryhmän lähes 2½ vuotta kestävä toimikausi päättyy vasta 30.6.2023, eikä työryhmä ole toistaiseksi priorisoinut lain 24 §:n salassapitosäännöksen muutostarpeiden käsittelyä. Tämän vuoksi julkisen hallinnon rakenteellisen muutoksen huomioon ottamisen siirtäminen odottamaan OM:n työryhmän työn valmistumista ja sen perusteella aikaisintaan ensi vaalikaudella mahdollisesti tehtäviä lainmuutoksia merkitsisi usean vuoden viivytystä TK:n tiedonsaantioikeuksien ajantasaistamiseen. Muutaman uuden hallintoviranomaisen lisääminen luetteloon, joka alkuperäisessä muodossaan on sitä paitsi katsottu valtiosääntöisesti ongelmattomaksi (PeVL 3/2004 vp, s. 2), ei vaikuta keskeiseltä kysymykseltä.

Tietojen luovuttaminen Tilastokeskukselle

- Kohta 27. PeVL:n mukaan, että ”Ehdotettu sääntely on sisällöllisesti päällekkäistä tilastolain 4 luvussa tilastotarkoituksiin kerättyjen tietojen luovuttamista koskevan sääntelyn kanssa, mikä on omiaan aiheuttamaan epäselvyyttä sääntelyn sisällöstä”. PeVL:ssa esitettyä kantaa voitaneen pitää hyvin muodollisena, sillä HE:ssä on päinvastoin pyritty selkeyttämään nimenomaan TK:een sovellettavaa sääntelyä. Sen sijaan tilastolakia sovelletaan muihinkin tilastoviranomaisiin (Luonnonvarakeskus, Terveyden ja hyvinvoinnin laitos ja Tulli). Näistä syistä HE:n lakiehdotuksia voitaneen luonnehtia niin, että ne täydentävät TK:n tehtäviä.

[18] HE 154/2012 vp, s. 42.
[19] Laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta (621/1999).

LIITE 2

1. Laki tilastokeskuksesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään tilastokeskuksesta annettuun lakiin (48/1992) uusi 2 a ja 2 b § seuraavasti:

2 a §

Tilastokeskuksen tehtävänä on 2 §:ssä säädetyn lisäksi ylläpitää, kehittää ja parantaa tilastojen ja tietoaineistojen tuottamiseen ja jakeluun liittyviä palveluja tieteellisen tutkimuksen ja yhteiskuntaoloja koskevien tilastollisten selvitysten edistämistä varten (tutkija- ja aineistopalvelu). Tutkija- ja aineistopalvelu on tarkoitettu tieteellistä tutkimusta ja yhteiskuntaoloja koskevien [POIS: kuvaavien] tilastollisten selvitysten tuottamiseen erityisesti [POIS: ja][20] yliopistoissa, korkeakouluissa, ammattikorkeakouluissa, tutkimuslaitoksissa ja ajatuspajoissa sekä muissa tutkimusta tekevissä organisaatioissa toimivien tutkijoiden tietoaineistotarpeisiin vastaamiseen ilman aiheetonta viivytystä, tietoturvallisessa käsittely-ympäristössä, ajantasaisella aineistolla ja mahdollisimman tasapuolisella tavalla. Sosiaali- ja terveystietojen luovuttamisesta tutkimus- ja tilastokäyttöön säädetään sosiaali- ja terveystietojen toissijaisesta käytöstä annetussa laissa (552/2019).

Valtioneuvoston tai sen ministeriön kiireelliseksi ilmoittama käyttölupahakemus on kuitenkin asetettava valtioneuvoston alaisen hallinnon viranomaisen käyttölupahakemuksen edelle ja käsiteltävä [POIS: toteutettava][21] ilman aiheetonta viivytystä. Käyttölupahakemus on hyväksyttävä, jollei sen epäämiseen ole yleisestä järjestyksestä, valtakunnan turvallisuudesta tai laissa säädetystä salassapitovelvollisuudesta johtuvaa taikka muuta painavaa syytä.[22]

Vaikka hallinnolliseen rekisteriin perustuvaa tilastoa ei ole julkaistu, se ei estä tai ole aiheellinen viivytys tilastoinnissa käytettävän hallinnollisen rekisteriaineiston luovuttamiseen tutkija- ja aineistopalveluun, [POIS: Hallinnolliseen rekisteriin perustuvan tilaston julkaisemattomuus ei ole,][23] ellei tiedon luovuttaminen muulla kuin tilastolain (280/2004) 13 §:ssä säädetyllä tavalla riko tilastosalaisuutta tai olennaisella tavalla ja perusteettomasti vaaranna muiden tiedontarvitsijoiden tasapuolista kohtelua. Tilastolaissa tarkoitettu tilastoviranomainen päättää rekisterinpitäjänä aina tilastointitarkoitukseen kerätyn aineiston luovutuksesta.

Tilastokeskuksen tilastointitarkoituksiin kerättyjen tietojen luovuttamisesta säädetään tilastolain 13 §:ssä. Tilastokeskus voi lisäksi salassapitosäännösten estämättä ottaa vastaan, koostaa ja säilyttää tutkija- ja aineistopalvelua varten sellaisia välttämättömiä tietoja, joita luovutetaan julkisuuslain 28 §:n perusteella valmisaineistojen muodostamiseen, tieteelliseen tutkimukseen tai yhteiskuntaoloja kuvaavien tilastollisten selvitysten tekemiseen. Tutkija- ja aineistopalvelua varten vastaanotetut tiedot luovutetaan aineiston omistajan tai rekisterinpitäjän päätöksellä. [POIS: Edellä 1 momentissa tarkoitettu käyttölupahakemus voidaan evätä painavasta syystä].[24]

Tilastokeskus voi luovuttaa tilastointitarkoitukseen kerättyjä tietoja sekä tutkija- ja aineistopalvelua varten vastaanotettuja tietoja tutkimus- ja selvityskäyttöön tieteellistä tutkimusta ja yhteiskuntaoloja koskevia tilastollisia selvityksiä varten. Tilastointitarkoitukseen kerätyt tiedot tulee luovuttaa ilman aiheetonta viivytystä jo ennen kuin tilasto on julkaistu.

---

[20] PeVL kohdat 11, 12, 13, 16, 21 ja 22.
[21] PeVL kohta 28.
[22] PeVL kohdat 11, 12, 13, 16, 21 ja 22.
[23] PeVL kohta 27.
[24] PeVL kohdat 11, 12, 13, 16, 21 ja 22.

[POIS: Tilastokeskus päättää henkilötietojen käsittelijänä muiden rekisterinpitäjien lukuun tutkija- ja aineistopalvelua varten yksittäisiin toimeksiantoihin vastaanottamiensa muiden rekisterinpitäjien tietojen säilyttämisestä.] Tilastokeskus päättää rekisterinpitäjänä valmisaineistojen säilyttämisestä. Tilastokeskus voi säilyttää tiedot niin kauan kuin ne ovat tarpeen tutkimuksen tekemiseksi ja sen tulosten asianmukaisuuden varmistamiseksi.[25] Kansallisarkisto päättää tietojen säilyttämisestä pysyvästi.

2 b §

Tilastokeskus kokoaa ja käsittelee sekä pseudonymisoi tai anonymisoi myöntämässään käyttöluvassa määritellyn aineiston luvansaajan käsiteltäväksi. Jos käyttöluvan on myöntänyt muu rekisterinpitäjä omissa rekistereissään oleviin tietoihin ja tiedot luovutetaan käytettäväksi tutkija- ja aineistopalvelussa, rekisterinpitäjän on toimitettava lupa ja siihen liittyvä tietoaineisto Tilastokeskukselle, joka yhdistää ja pseudonymisoi aineiston käyttöluvan mukaisesti käytettäväksi.

Tilastokeskuksen on säilytettävä kuvaus luovuttamiensa tietoaineistojen ja koostamiensa tilastotietojen muodostamisesta, käyttämistään pseudonymisointi- ja anonymisointimenetelmistä sekä luovutetuista lopputuloksista.

Jos tietoja luovutetaan samalle käyttäjälle usean eri tutkimussuunnitelman perusteella pseudonymisoituna, eri aineistojen yhdistäminen tutkija- ja aineistopalvelussa on estettävä.

Tilastokeskus voi muodostaa valmisaineistoja tilastointitarkoitukseen keräämistään sekä muun rekisterinpitäjän päätöksellä tutkija- ja aineistopalvelua varten vastaanottamistaan tiedoista. Tilastokeskus päättää tietojen luovuttamisesta ja käyttöoikeuden antamisesta valmisaineistoihin, jotka on muodostettu tilastointitarkoitukseen kerätyistä tiedoista tai muun rekisterinpitäjän päätöksellä tutkija- ja aineistopalvelua varten vastaanotetuista tiedoista. Tilastokeskus raportoi valmisaineistojen käyttäjien tiedot alkuperäiselle rekisterinpitäjälle vuosittain. Tilastokeskus voi käyttölupapäätösten mukaisesti avata käyttöoikeuden valmisaineistoihin tai poimia käyttölupapäätöksen mukaiset tarvittavat tiedot valmisaineistoista.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

2. Laki tilastolain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan tilastolain (280/2004) 1 §:n 2 momentti, 12 §:n 1 momentti, 13 §:n 5 momentti, 14 §:n 2 momentti, 15 §:n 1, 4 ja 7 momentti ja 18 §:n 5 momentti, sellaisina kuin niistä 1 §:n 2 momentti, 12 §:n 1 momentti ja 14 §:n 2 momentti ovat laissa 16/2020 sekä 13 §:n 5 momentti ja 15 §:n 1, 4 ja 7 momentti laissa 361/2013 seuraavasti:

1 §
Lain soveltamisala

Tilastotarkoituksiin kerättävien tietojen käsittelyyn sovelletaan luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja direktiivin 95/46/EY kumoamisesta annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EU) 2016/679 (yleinen tietosuoja-asetus), tietosuojalakia (1050/2018) sekä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annettua lakia (621/1999), jollei tässä tai muussa laissa toisin säädetä.

[25] PeVL kohta 8.

12 §
Tietojen salassapito ja julkisuus

Tilastointitarkoituksia varten annettujen tietojen julkisuudesta ja salassapidosta sekä tietoja koskevasta vaitiolovelvollisuudesta ja hyväksikäyttökiellosta säädetään viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa. Mainitun lain 24 §:n 1 momentin 16 kohtaa ei kuitenkaan sovelleta tilastoja laativan viranomaisen hallussa oleviin tietoihin, jotka kuvaavat valtion, kunnan, kuntayhtymän, hyvinvointialueen tai hyvinvointiyhtymän viranomaisten taikka valtion liikelaitosten toimintaa, tehtäviä tai julkisten palvelujen tuottamista, eikä tämän lain 18 §:ssä tarkoitettuja yrityksiä ja yhteisöjä koskeviin tietoihin.

13 §
Salassa pidettävien tietojen luovuttaminen

Mitä 1–4 momentissa säädetään, ei estä tietojen antamista takaisin alkuperäisessä tietosisällössä sille viranomaiselle tai muulle tiedonantajalle, joka on toimittanut tietoaineiston tilastoviranomaiselle.

14 §
Tilastokeskuksen oikeus kerätä tietoja tiedonantovelvollisuuden nojalla

Kuntien, kuntayhtymien, hyvinvointialueiden ja hyvinvointiyhtymien viranomaiset ovat velvollisia antamaan salassapitosäännösten estämättä Tilastokeskukselle tilastojen laatimisen kannalta välttämättömät tiedot niiden taloudesta, hyödykkeistä, toiminnan sijainnista, henkilöstöstä ja muista toiminnan edellyttämistä voimavaroista.

15 §
Tilastokeskuksen oikeus kerätä henkilötietoja tiedonantovelvollisuuden nojalla

Valtion viranomaiset ovat velvollisia antamaan salassapitosäännösten estämättä Tilastokeskukselle tilastojen laatimisen kannalta välttämättömät henkilötiedot, jotka kuvaavat henkilön:
1) sosioekonomisia ja demografisia ominaisuuksia mukaan lukien henkilön etninen alkuperä ja uskonto;
2) asumis- ja muita elinoloja;
3) tuloja, sosiaalietuuksia, maksuja, velkoja, varallisuutta, omistamaa ja hallitsemaa omaisuutta sekä muuta taloudellista asemaa;
4) elinkeinon- tai ammatinharjoittamista;
5) varhaiskasvatusta ja koulutusta sekä työllistymistä ja työoloja;
6) liikenneonnettomuuksiin ja tapaturmiin osallisuutta sekä niiden syitä ja seurauksia;
7) saamia rangaistuksia ja joutumista rikoksen kohteeksi;
8) saamaa oikeusapua, asioiden käsittelyä tuomioistuinlaitoksessa sekä ulosotto- tai muussa täytäntöönpanoviranomaisessa;
9) käyttämiä poliisin, Rajavartiolaitoksen ja Tullin palveluja sekä näiden viranomaisten toiminnan kohteena olemista;
10) ehdokkuutta vaaleissa ja muuta yhteiskunnallista toimintaa.

Eläketurvakeskus, Kansaneläkelaitos ja Keva ovat velvollisia antamaan salassapitosäännösten estämättä Tilastokeskukselle hallussaan olevat välttämättömät henkilötiedot vakuutettujen ammatista, palvelussuhteesta ja maksetuista etuuksista sekä Kansaneläkelaitos lisäksi yhteystiedoista.

Arkaluonteisia henkilötietoja saa sen lisäksi, mitä 1 momentin 1, 3, 7, 9 ja 10 kohdassa säädetään, kerätä tiedonantajilta vain, jos arkaluonteinen tieto on vaikuttanut välittömästi varhaiskasvatuksen, koulutuksen,

etuuden tai palvelun saantiin tai sen muotoon taikka se ilmenee välillisesti varhaiskasvatuksen, koulutuksen, etuuden tai palvelun saantia tai viranomaisen päätöstä tai liikenneonnettomuuden tai tapaturman syitä ja seurauksia koskevista tiedoista.

18 §
Yrityksiä ja yhteisöjä koskevien tietojen julkisuus

Jokaisella on oikeus saada rekisteristä tietoja kopiona tai sähköisessä muodossa viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 16 §:n 3 momentissa säädetyn estämättä. [POIS: Rekisteröidyn oikeudesta kieltää itseään koskevien tietojen käsittely säädetään yleisen tietosuoja-asetuksen 21 artiklassa. Rekisteriin merkittyjen henkilötietojen käsittelystä säädetään yleisen tietosuoja-asetuksen lisäksi tietosuojalaissa.] Oikeuteen saada tieto ja muuhun henkilötietojen luovuttamiseen viranomaisen henkilörekisteristä sovelletaan, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta säädetään. Muilta osin, jollei tässä laissa toisin säädetä, henkilötietojen käsittelyyn sovelletaan henkilötietojen käsittelystä rikosasioissa ja kansallisen turvallisuuden ylläpitämisen yhteydessä annettua lakia (1054/2018) sekä julkisen hallinnon tiedonhallinnasta annettua lakia (906/2019).[26]

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

[26] PeVL kohta 26.